

فهرست مطالب

مطالعات اجتماعی

هفتم

شماره صفحه	فهرست مطالب
۶	آزمون نوبت اول (۱)
۷	آزمون نوبت اول (۲)
۸	آزمون نوبت اول (۳)
۱۰	آزمون نوبت اول (۴)
۱۱	آزمون نوبت دوم (۱)
۱۳	آزمون نوبت دوم (۲)
۱۵	آزمون نوبت دوم (۳)
۱۷	آزمون نوبت دوم (۴)
۱۹	آزمون نوبت دوم (۵)
۲۱	آزمون نوبت دوم (۶)
۲۳	آزمون نوبت دوم (۷)
۲۵	آزمون نوبت دوم (۸)
۲۶	آزمون نوبت دوم (۹)
۲۷	آزمون نوبت دوم (۱۰)
۲۸	پاسخنامه تشریحی
۳۹	خلاصه درس‌ها

سوالات آزمون های

ترم اول

و

ترم دوم

آزمون نوبت اول (۱)

الف) درستی یا نادرستی عبارات زیر را تعیین کنید.

☐ نادرست	☐ درست
☐ نادرست	☐ درست
☐ نادرست	☐ درست
☐ نادرست	☐ درست

۱. تنوع زیستی، یکی از چیزهایی است که حیات زیستگاه‌ها را تهدید می‌کند.
۲. یکی از مسئولیت‌های مهم من، مراقبت از خودم است.
۳. همه افراد در مقابل قانون مساوی نیستند.
۴. روستاها، توسط شورای اسلامی شهر و شهرداری اداره می‌شوند.

ب) جاهای خالی را با عبارات مناسب پر کنید.

۵. در ناحیهٔ ----- داخلی ایران، اختلاف دمای شب و روز زیاد است.
۶. ----- یعنی اینکه خود را به جای فردی که دچار حادثه شده بگذاریم و احساس و شرایط او را درک کنیم.
۷. مهمترین عامل تولید، ----- می‌باشد.
۸. با استفاده از ----- می‌توانید فاصله واقعی مکان‌ها را روی زمین محاسبه کنید.

ج) گزینهٔ درست را انتخاب کنید.

۹. انسان به دلیل مقام انسانی‌اش، شایستگی داشتن چه چیزهایی را دارد؟
 (۱) حقوق طبیعی (۲) حقوق انسانی (۳) حق (۴) مسئولیت
۱۰. کدام یک از نهادهای زیر تهیه و تصویب قوانین عادی کشور را در چارچوب قانون اساسی به عهده دارد؟
 (۱) قوهٔ مقننه (۲) مجلس خبرگان (۳) مجلس شورای اسلامی (۴) شورای نگهبان
۱۱. پس از درک احساس فرد حادثه دیده به کمک آن فرد می‌شتابیم، به این حرکت ----- می‌گویند.
 (۱) انسان دوستی (۲) همدلی (۳) شکرگزاری (۴) همیاری
۱۲. به فعالیتی که بین تولیدکننده و مصرف‌کننده رابطه برقرار می‌کند، چه می‌گویند؟
 (۱) کالا (۲) توزیع (۳) خدمات (۴) گزینه‌های ۱ و ۲
۱۳. برای تهیهٔ نقشه‌های جغرافیایی از کدام عکس‌ها استفاده می‌شود؟
 (۱) معمولی (۲) هوایی (۳) تصاویر ماهواره‌ای (۴) کرهٔ جغرافیایی

د) به سؤالات زیر پاسخ کوتاه دهید.

۱۴. مهمترین حق همه انسان‌ها چیست؟
۱۵. از نظر قرآن چه گناهی بزرگ است؟
۱۶. یکی از مهمترین علل پدید آمدن مقررات و قوانین در جامعه را بنویسید.
۱۷. چه کسانی در هنگام وقوع حوادث به مجروحین کمک‌های اولیه می‌رسانند؟
۱۸. چه کسی کالاها و خدمات را به منظور رفع نیازهای خود می‌خرد؟
۱۹. یکی از مهمترین عواملی که موجب تنوع زیستگاه‌ها در کشور ما شده است، چیست؟

ه) به سؤالات زیر پاسخ کامل دهید.

۲۰. شکرگزار بودن یعنی چه؟
۲۱. تعریف قانون را بنویسید.
۲۲. انواع بیمه را نام برده و هر کدام را توضیح دهید.
۲۳. سرمایه چیست؟ به‌طور کامل بنویسید.
۲۴. ویژگی‌های مکان بر چند نوع است؟ نام برده و مثال بزنید.
۲۵. ایران دارای چند منطقهٔ آب و هوایی است؟ نام ببرید.
۲۶. سه مورد از مهم‌ترین خدمات شهرداری را نام ببرید.

۰/۵
۰/۵
۱
۱
۱
۰/۵

۱/۵
۱/۵
۲
۲
۲
۲/۵
۰/۱۷۵

آزمون نوبت اول (۲)

الف) درستی یا نادرستی عبارات زیر را تعیین کنید.

☐ نادرست	☐ درست
☐ نادرست	☐ درست
☐ نادرست	☐ درست
☐ نادرست	☐ درست

- ۱ سازمان آتش‌نشانی برای آسیب دیدگان سیل یا زلزله و جنگ، چادرهای اسکان موقت برپا می‌کند.
- ۲ تولید محصول به منظور رفع نیازها و خواسته‌های انسان صورت می‌گیرد.
- ۳ با مطالعه کرهٔ جغرافیایی می‌توانیم با مکان‌های مختلف و شیوه‌های زندگی مردم در این مکان‌ها آشنا شویم.
- ۴ ناحیهٔ خزری، تابستان‌ها و زمستان‌های معتدل دارد.

ب) جاهای خالی را با عبارات مناسب پر کنید.

- ۵ انسان‌ها از ابتدای خلقت و تولد دارای ----- می‌شوند.
- ۶ مهم‌ترین قانون هر کشور، ----- آن کشور است.
- ۷ ----- به ما کمک می‌کند که ویژگی‌های طبیعی و انسانی مکان‌های مختلف را بشناسیم و رابطهٔ بین این ویژگی‌ها را بفهمیم.
- ۸ ----- مسئول اجرای قوانین و مقررات محیط زیست در یک منطقه هستند.

ج) گزینهٔ درست را انتخاب کنید.

- ۹ ما در روابطی که با دیگران برقرار می‌کنیم، دارای چه حقوقی هستیم؟
 - (۱) انسانی
 - (۲) طبیعی
 - (۳) متقابل
 - (۴) هر سه مورد
- ۱۰ کدام یک از نهادهای زیر، پس از پیروزی انقلاب اسلامی برای نوشتن قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تشکیل شد؟
 - (۱) مجلس خبرگان
 - (۲) مجلس شورای اسلامی
 - (۳) شورای نگهبان
 - (۴) قوهٔ مقننه
- ۱۱ با گرفتن کدام شماره امدادگران هلال احمر به یاری ما می‌شتابند؟
 - (۱) ۱۱۵
 - (۲) ۱۱۲
 - (۳) ۱۲۵
 - (۴) ۱۱۰
- ۱۲ سخن «خداوندا، راه‌های صحیح مصرف و اندازه نگه داشتن در معیشت را به من تعلیم فرما و به لطف خود مرا از تبذیر دور کن.» سخنی از کیست؟
 - (۱) امام رضا (ع)
 - (۲) امام علی (ع)
 - (۳) امام سجاد (ع)
 - (۴) امام حسن (ع)
- ۱۳ شهرداری بخشی از درآمد خود را از چه کسانی دریافت می‌کند؟
 - (۱) مسئولان دولت
 - (۲) نمایندگان مجلس
 - (۳) فرمانداری
 - (۴) مردم

د) به سؤالات زیر پاسخ کوتاه دهید.

- ۱۴ به وظایفی که هر یک از ما به عهده داریم و انتظار می‌رود آن‌ها را انجام دهیم، چه می‌گویند؟
- ۱۵ عدم رعایت قوانین و مقررات در جامعه، موجب بروز چه مشکلاتی در جامعه می‌شود؟
- ۱۶ چرا مؤسسهٔ بیمه به‌وجود آمده است؟
- ۱۷ مشاغل و فعالیت‌های اقتصادی را می‌توان به چند دسته تقسیم کرد؟
- ۱۸ از چه طریقی می‌توان اطلاعات را به‌صورت متن، تصویر، نقشه و فیلم به دست آورد؟

ه) به سؤالات زیر پاسخ کامل دهید.

- ۱۹ دو مورد از حق و حقوق خود در محیط زندگی و کشور را بنویسید.
- ۲۰ وظایف شورای نگهبان را بنویسید. (یک مورد)
- ۲۱ بیمه چیست؟ دو رکن اصلی بیمه را با تعریف آن بنویسید.
- ۲۲ مصرف گرایی یعنی چه؟
- ۲۳ چه در آمدی حرام است؟
- ۲۴ تعریف نقشه را بنویسید.
- ۲۵ شهرداری چگونه مؤسسه‌ای است؟
- ۲۶ مهمترین دلایل حفاظت از زیستگاه‌ها را بنویسید.
- ۲۷ چند نوع گیاه در ناحیهٔ گرم و خشک داخلی ایران را نام ببرید.

آزمون نوبت دوم (۱۰)

الف) درستی یا نارسستی عبارت زیر را تعیین کنید.

☐ درست	☐ نادرست
☐ درست	☐ نادرست
☐ درست	☐ نادرست
☐ درست	☐ نادرست

۱ وقتی جمعیت یک ناحیه زیاد می شود مصرف منابع بیشتر می شود.

۲ به فرمان داریوش سوم «جاده شاهی» ساخته شد.

۳ مجسمه مرد پارتی مربوط به دوره اشکانی می باشد.

۴ از مهم ترین علل پدید آمدن مقررات و قوانین در جامعه، برقراری نظم و حفظ حقوق افراد بوده است.

ب) جاهای خالی را با عبارات مناسب پر کنید.

۵ کشت پنبه نیز در نواحی ----- رواج داشت.

۶ خرابه های ----- مهم ترین اثر به جای مانده از تمدن ایلام را کشف کردند.

۷ قرآن کریم انسان ها را به ----- روی زمین و تفکر در قدرت آفرینش خداوند و سرگذشت اقوام و ملل گذشته تشویق می کند.

۸ برای آنکه یک سانتی متر خاک ----- تشکیل شود، صدها سال وقت لازم است.

ج) گزینه درست را انتخاب کنید.

۹ از بین گزینه های زیر کدام قوم بزرگ آریایی است؟

- (۱) هخامنشیان ○ (۲) مادها ○ (۳) زرتشتیان ○ (۴) ساسانیان

۱۰ تنگ نقره ای آثاری از کدام سلسله های زیر می باشد؟

- (۱) ساسانیان ○ (۲) اشکانیان ○ (۳) هخامنشیان ○ (۴) سامانیان

د) به سؤالات زیر پاسخ کوتاه دهید.

۱۱ تراکم جمعیت یک منطقه چگونه محاسبه می شود؟

۱۲ نام یک مسجد در یزد و مشهد را بنویسید.

۱۳ مهم ترین رویداد تاریخی کشور ما چیست؟ چه کسانی تاریخ ایران را به دو دوره تقسیم کرده اند؟

۱۴ چرا سلسله اشکانیان به این نام مشهور است؟

۱۵ هرودوت کیست و چند سال پیش زندگی می کرد؟

۱۶ خط پهلوی در چه دوره هایی رایج بود؟

ه) به سؤالات زیر پاسخ کامل دهید.

۱۷ جشن سده چگونه جشنی است؟

۱۸ در دوران ساسانی چه تجارتی رونق گرفت و بنادر خلیج فارس لنگرگاه چه کشتی هایی بودند؟

۱۹ داریوش در کتیبه بیستون از چند ایالت نام برده است؟ مثال بزنید.

۲۰ باستان شناسان در هر مرحله از چه ابزار خاصی استفاده می کنند؟

۲۱ در پارک های ملی و مناطق حفاظت شده چه کارهایی ممنوع است؟

۲۲ تصفیه آب به چه مراحل گفته می شود؟

۲۳ مصرف گرایی یعنی چه؟

۲۴ قانون و مقررات به چه دلیل به وجود آمده است؟ بنویسید.

۱

۲

۱

۰/۷۵

۰/۷۵

۱

۰/۷۵

۱

۰/۷۵

۱/۵

۱

۱/۵

۱

۱/۵

۱/۵

۱/۵

۱/۵

پاسخ نامه تشریحی

ویژگی‌های طبیعی: مثل موقعیت جغرافیایی، نوع آب و هوا، ناهمواری‌ها، رودها، پوشش گیاهی و زندگی جانوری و...
ویژگی‌های انسانی: مثل جمعیت، فعالیت‌های اقتصادی، سواد، زبان و آثار تاریخی و...

۲۵

بعضی از اقلیم شناسان معتقدند به‌طور کلی می‌توان ایران را به چهار ناحیه آب و هوایی تقسیم نمود:

- ۱- ناحیه معتدل و مرطوب خزری
- ۲- ناحیه معتدل و نیمه خشک کوهستانی
- ۳- ناحیه گرم و خشک داخلی
- ۴- ناحیه گرم و شرجی سواحل جنوب

۲۶

احداث، تعمیر یا آسفالت خیابان‌ها، پل‌ها، تونل‌ها و پیاده‌روها برای رفت و آمد بهتر مردم- ایجاد فضای سبز و کاشتن درخت و نهال در مکان‌های مختلف شهر و احداث بوستان و زمین بازی کودکان- نظافت کوچه‌ها و خیابان‌ها و جمع‌آوری و دفع زباله‌ها

پاسخ‌نامه آزمون نوبت اول (۲)

مطالعات اجتماعی

- ۱ نادرست
- ۲ درست
- ۳ نادرست
- ۴ درست
- ۵ حقوق طبیعی
- ۶ قانون اساسی
- ۷ دانش جغرافیا
- ۸ محیط‌بان‌ها
- ۹ گزینه (۳)
- ۱۰ گزینه (۱)
- ۱۱ گزینه (۲)
- ۱۲ گزینه (۳)
- ۱۳ گزینه (۴)
- ۱۴ مسئولیت
- ۱۵

موجب پایمال شدن حقوق افراد جامعه- برهم زدن نظم و امنیت اجتماعی

- ۱۶ برای جبران زیان‌های مالی و جانی
- ۱۷ کشاورزی- صنعت و خدمات
- ۱۸ از طریق وارد شدن به پایگاه‌های اینترنتی
- ۱۹

- ۱- هر فرد حق دارد در محیطی سالم، تمیز و پاک زندگی کند.
- ۲- هر فرد حق دارد از خدمات مناسب پزشکی و بهداشتی استفاده کند.

پاسخ‌نامه آزمون نوبت اول (۱)

مطالعات اجتماعی

- ۱ نادرست
- ۲ درست
- ۳ نادرست
- ۴ نادرست
- ۵ خشک
- ۶ همدلی
- ۷ نیروی انسانی
- ۸ مقیاس خطی
- ۹ گزینه (۳)
- ۱۰ گزینه (۱)
- ۱۱ گزینه (۴)
- ۱۲ گزینه (۲)
- ۱۳ گزینه (۲)
- ۱۴ حق حیات
- ۱۵ مسخره کردن انسان‌ها
- ۱۶ برقراری نظم و حفظ حقوق افراد
- ۱۷ امدادگران جمعیت هلال احمر
- ۱۸ مصرف‌کننده
- ۱۹

تنوع آب و هوایی

۲۰

شکرگزاری، استفاده صحیح از نعمت‌ها، قدر نعمت‌ها را دانستن و به هدر ندادن آن‌ها است.

۲۱

هرگاه مقررات به وسیله یک نهاد دارای صلاحیت مثل مجلس تصویب شود، نام «قانون» به خود می‌گیرد.

۲۲

بیمه انواع مختلفی دارد. بعضی از بیمه‌ها اجباری هستند، یعنی طبق قانون افراد باید این بیمه‌ها را انجام دهند. بعضی دیگر از بیمه‌ها اختیاری هستند و افراد داوطلب می‌شوند که برای حوادث احتمالی از بیمه استفاده کنند.

۲۳

انسان برای آنکه از منابع طبیعی استفاده و آن‌ها را به کالا تبدیل کند به ابزار و تجهیزاتی نیاز دارد، این تجهیزات سرمایه نام دارد.
منابع مالی، ماشین‌آلات، ابزار کار و زمین یا ساختمانی که تولید در آن‌ها صورت می‌گیرد و نظایر آن، سرمایه هستند.

۲۴

هر مکان ویژگی‌هایی دارد. این ویژگی‌ها دو نوع هستند: ویژگی‌های طبیعی و ویژگی‌های انسانی

- ۱۶ گزینه (۱)
- ۱۷ گزینه (۲)
- ۱۸ دما و بارش
- ۱۹ مدرسه و نیروی انتظامی
- ۲۰ قوه قضائیه
- ۲۱ قانون گذاران
- ۲۲ بیمه مرکزی
- ۲۳ سازمان ملی استاندارد ایران
- ۲۴

۱- هر دانش آموزی حق دارد نظرش را درباره مشکلات درسی یا روش های آموزشی در مدرسه، مؤدبانه و محترمانه بیان کند.
 ۲- هیچ کس نباید در مدرسه مورد تمسخر یا تنبیه بدنی قرار گیرد.

- ۲۵
- مجلس شورای اسلامی: نمایندگان منتخب مردم هستند که قوانین عادی را تهیه و تصویب می کنند. آن ها برای یک دوره چهار ساله از سوی مردم مناطق مختلف کشور ما انتخاب می شوند. نمایندگان پس از انتخاب شدن برای شروع کار خود در مجلس ادای سوگند می کنند. نمایندگان، از بین خود فردی را به عنوان رئیس مجلس انتخاب می کنند.
- ۲۶

مؤسسات مختلف مانند جمعیت هلال احمر، سازمان آتش نشانی، اورژانس، نیروی انتظامی و ... به یاری مردم بشتابند و هر یک وظیفه خاصی را انجام دهند.
 ۲۷ عمل جراحی، آزمایشگاه، خرید دارو و ...

- ۲۸
- تولید کنندگان موظف اند روی برچسب کالاها اطلاعات و ویژگی های آن کالا را بنویسند و در اختیار مشتری قرار دهند. روی این برچسبها اطلاعاتی از قبیل شماره جواز تولید، آدرس محل کارخانه یا محل تولید، قیمت کالا، مواد به کار رفته در آن و تاریخ مصرف (در مورد مواد غذایی و بهداشتی) نکات ایمنی و ... درج شده است.
- ۲۹

در دامنه های شمالی رشته کوه البرز که رو به دریا قرار دارد، برف و باران فراوان می بارد این دامنه ها پوشیده از جنگل های انبوه است، به عکس، دامنه های جنوبی البرز کم رطوبت مانده و فقط در فصل زمستان برف و باران دریافت می کنند و در نتیجه پوشش گیاهی کمتری دارد.
 ۳۰ دشت ها و جلگه ها است.
- ۳۱

مهمترین عاملی که موجب شده است برخی از گونه ها برای همیشه از بین بروند یا برخی از گونه ها در معرض خطر قرار بگیرند، فعالیت های نادرست انسان ها بوده است.
 ۱- کشیدن راه و ساختن خانه ها یا شهرها، جنگل ها یا مراتع را از بین می برد.
 ۲- جمعیت بیشتر باعث فعالیت های کارخانه ای و حمل و نقل و تولید مواد سمی بیشتر هم می شود. اثرات بدی بر زندگی گیاهان و جانوران دارند.

- ۲۰
- این شورا همه مصوباتی را که مجلس تصویب می کند با قانون اساسی و اصول و احکام دین اسلام تطبیق می دهد و اگر قوانین تصویب شده با قانون اساسی و اصول و احکام دین مغایرت داشت آن ها را رد می کند یا دوباره به مجلس بر می گرداند تا اصلاح شود.
- ۲۱
- بیمه یک قرارداد بین بیمه گر و بیمه شونده است.
 بیمه شونده: کسی که تقاضای بیمه می کند و بیمه گر: مؤسسه ای که شما را بیمه کرده است. دو رکن اصلی بیمه می باشد.
- ۲۲

مصرف گرایی یعنی اینکه بدون داشتن نیاز واقعی بخواهیم برای تفریح یا خودنمایی و چشم و هم چشمی با دیگران کالاهایی بخریم.
 ۲۳

- درآمد حاصل از کم فروشی و گران فروشی حرام است.
- ۲۴
- نقشه، تصویری افقی از سطح زمین است که به نسبت مورد نیاز کوچک شده است.
- ۲۵

شهرداری، مؤسسه ای است که برای اداره بهتر شهر به وجود آمده است و خدماتی به ساکنان شهر ارائه می دهد.
 ۲۶

- ۱- سپاسگزاری از نعمت های خداوند ۲- لذت بردن از زیبایی ها و تفکر در آفرینش ۳- حق حیات ۴- وابستگی موجودات زنده به یکدیگر ۵- فواید گیاهان و جانوران
- ۲۷ درختان تاغ و گز و بوته های خاردار

پاسخ نامه آزمون نوبت اول (۳)

مطالعات اجتماعی

- ۱ درست
- ۲ نادرست
- ۳ درست
- ۴ درست
- ۵ نادرست
- ۶ نادرست
- ۷ امنیت
- ۸ مقررات
- ۹ جمعیت هلال احمر
- ۱۰ مواد اولیه
- ۱۱ عکس ها
- ۱۲ جنوبی ایران
- ۱۳ گزینه (۴)
- ۱۴ گزینه (۴)
- ۱۵ گزینه (۲)

خلاصه درس‌ها

درس اول

من حق دارم

◆ خداوند همه ما انسان‌ها را خلق کرده و عزیز و محترم آفریده و در قرآن سوره اسراء آیه ۷۰ می‌فرماید: «ما فرزندان آدم را بسیار گرامی داشتیم... و آن‌ها را بر بسیاری مخلوقات دیگر برتری بخشیدیم»
انسان به دلیل مقام انسانی‌اش شایستگی چیزهایی را دارد که به آن حق می‌گویند و از ابتدای تولدش دارای حقوق طبیعی می‌شوند.
مهم‌ترین حق انسان‌ها، زندگی کردن آن‌هاست.
هر فردی تبعه (متعلق به) یک کشور است و می‌تواند بر طبق قوانین آن کشور حقوقی را داشته باشد.

◆ در خانه و خانواده

- ۱- هر فردی حق دارد شناسنامه داشته باشد.
- ۲- از محبت و توجه پدر و مادر برخوردار باشد.
- ۳- و باسواد باشد، تحصیل کند و استعدادهای خود را شکوفا کند.
- ۴- غذا، لباس و مسکن مناسب داشته باشد
- ۵- هیچ‌کس حق ندارد دیگری را مسخره کند یا به او صدمه بزند.

◆ در مدرسه

۱- معلمان و مسئولان حق ندارند بین دانش‌آموزان تفاوتی بگذارند و باید یکسان به آن‌ها توجه شود. ۲- آن‌ها حق دارند محترمانه در رابطه با روش‌های آموزشی معلمان در مدرسه نظر دهند. ۳- در مدرسه نباید کسی دانش‌آموزی را مسخره و یا تنبیه بدنی کند.

◆ در محیط زندگی و کشور

۱- هر فردی حق دارد در محیطی تمیز و سالم زندگی کند ۲- از خدمات مناسب پزشکی و بهداشتی استفاده کند ۳- در کوچه و خیابان امنیت داشته باشد.

درس دوم

من مسئول هستم

ما در روایتی که با دیگران برقرار می‌کنیم دارای حقوق متقابل هستیم.
همراه با هر حقی تکالیفی وجود دارد که باید تعادل بین آن‌ها حفظ شود. (مانند دو کفه ترازو)
همان‌طور که ما حقوقی داریم، مسئول هم هستیم.
مسئولیت یعنی وظایفی که هر یک از ما به عهده داریم و باید آن‌ها را انجام دهیم.
فرد مسئولیت‌پذیر، وظایف خود را به خوبی انجام می‌دهد.

◆ من در نزد خداوند مسئول هستم.

یعنی او را عبادت و از نعمت‌هایش شکرگزاری کنیم. شکرگزاری یعنی استفاده درست از نعمت‌ها، قدر نعمت‌ها را دانستن و به هدر ندادن آن‌هاست.

◆ من نسبت به خودم مسئول هستم.

یعنی از خودم مراقبت کنم و استعدادهای خود را شناسایی و آن‌ها را شکوفا کنم. دروغ نگویم و غیبت نکنم و مراقب اعمال و رفتارم باشم.

◆ من نسبت به دیگران مسئول هستم.

با اعضای خانواده: باید احترام بگذارم و با پدر و مادرم با تندی صحبت نکنم و از هر کاری که باعث ناراحتی آن‌ها می‌شود، خودداری کنم.
با معلمان و همکلاسی‌ها: مقررات و نظم کلاس و مدرسه را رعایت می‌کنم و از اموال عمومی مدرسه که به همه تعلق دارد، محافظت می‌کنم.
با اعضای جامعه: برای حفظ امنیت با اهالی محل و مسئولان همکاری می‌کنم و به همراه هم‌وطنانم برای پیشرفت و آبادانی کشورم تلاش می‌کنم و وظیفه دارم از استقلال میهن دفاع کنم.

◆ من نسبت به محیط زندگی خود و عالم آفرینش مسئول هستم.

باید برای آباد کردن محیط زندگی‌ام تلاش و پاکیزگی آن را حفظ کنم و به محیط زیست آسیب نرسانم.

درس سوم

چرا به مقررات و قوانین نیاز داریم؟

ما انسان‌ها از وقتی متولد می‌شویم با انسان‌های دیگر زندگی و با ورود به اجتماع، روابط اجتماعی‌مان با دیگران برقرار و نسبت به یکدیگر حقوقی پیدا می‌کنیم.

دلایل به وجود آمدن قانون و مقررات

- ۱- حفظ حقوق افراد
 - ۲- برقراری نظم و امنیت
- اگر نظم و امنیت را ایجاد و از هرج و مرج جلوگیری کنیم به حقوق دیگران احترام گذاشته‌ایم. رعایت نکردن قوانین و مقررات در جامعه باعث برهم زدن نظم و امنیت اجتماعی و پایداری شدن حقوق افراد می‌شود.

درس چهارم

قانون‌گذاری

- ◆ هر جامعه‌ای برای حفظ نظم و امنیت و حقوق افراد به مقررات و قوانین نیاز دارد.
- ◆ گاهی مقررات به صورت دستورهای مذهبی و اخلاقی است.
- ◆ گاهی گروه‌های اجتماعی توافقی و از سر عادت از مقررات پیروی می‌کنند.
- ◆ هرگاه مقررات به وسیله یک نهاد دارای صلاحیت مثل مجلس تصویب شود، نام قانون به خود می‌گیرد.
- ◆ همه افراد در برابر قانون مساوی‌اند.

قانون اساسی

- ◆ مهم‌ترین قانون هر کشور قانون اساسی آن کشور است.
- ◆ قانون اساسی ما در همه قانون‌هاست و سایر قوانین در چارچوب آن تصویب می‌شوند.
- ◆ در قانون اساسی هر کشور مهم‌ترین حقوق ملت و روابط و وظایف حکومت و مردم، معین شده است.
- ◆ پس از پیروزی انقلاب اسلامی، مجلس خبرگان برای نوشتن قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تشکیل شد. خبرگانی که در این مجلس توسط مردم انتخاب شده بودند، طبق اهداف انقلاب در طول چند ماه قانون اساسی را نوشتند و تصویب کردند.
- ◆ قانون اساسی در روزهای یازدهم و دوازدهم آذرماه ۱۳۵۸ به همه‌پرسی گذاشته شد و مردم به آن رأی مثبت دادند و این قانون ۱۷۷ اصل دارد و توجه خاصی به حقوق اساسی و اجتماعی همه مردم دارد.

قوه مقننه

قوه مقننه تهیه و تصویب قوانین عادی کشور را در چارچوب قانون اساسی به عهده دارد.

◆ قوه مقننه از دو بخش تشکیل شده است:

- ۱- مجلس شورای اسلامی: نمایندگان برای یک دوره چهارساله از طرف مردم مناطق مختلف کشور ما انتخاب می‌شوند و برای شروع کار خود سوگند می‌خورند و از بین خود فردی را به عنوان رئیس مجلس انتخاب می‌کنند.
 - ۲- شورای نگهبان: ترکیبی از ۱۲ نفر است. ۶ نفر فقیه که از طرف رهبر جمهوری اسلامی انتخاب می‌شوند و ۶ نفر حقوقدان که از طرف قوه قضاییه به مجلس معرفی می‌شوند.
- ◆ وظایف شورای نگهبان:

- ۱- تطبیق دادن همه مصوباتی را که مجلس تصویب می‌کند با قانون اساسی و اصول و احکام دین اسلام و اگر با یکدیگر مغایرت داشت آن‌ها را رد می‌کند و یا به مجلس برمی‌گرداند تا اصلاح شود.
- ۲- بر انتخابات ریاست جمهوری و مجلس شورای اسلامی نظارت می‌کند و پس از بررسی و تأیید صلاحیت نامزدهای انتخابات به آن‌ها اجازه انتخاب شدن می‌دهد.

قانون‌گذاران از بین بهترین افراد انتخاب می‌شوند و با توجه به نیازهای جامعه بهترین قوانین را وضع می‌کنند.